

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «**Σωστό**» ή «**Λάθος**» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

Μονάδες 10

α. Μετά το 1912-1913 η ελληνική βιομηχανία ξεπέρασε τα χρόνια προβλήματά της και αναδείχτηκε σε κινητήρια δύναμη της ελληνικής οικονομίας.

β. Κατά την περίοδο του Εθνικού Διχασμού (1916-1917) η κυβέρνηση Βενιζέλου ίδρυσε στη Θεσσαλονίκη το Υπουργείο Περιθάλψεως.

γ. Η Εθνική Τράπεζα συνέβαλε καθοριστικά στην εξάλειψη της τοκογλυφίας.

δ. Η έκβαση του Κριμαϊκού πολέμου είχε ως αποτέλεσμα την αυξημένη επιρροή του ρωσικού κόμματος στην πολιτική σκηνή.

ε. Με τον Οργανικό Νόμο του 1900 αντιμετωπίστηκε με επιτυχία το σοβαρό ζήτημα του καθεστώτος της κρητικής εκκλησίας.

ΘΕΜΑ Α2

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. βενιζελισμός

β. Ανόρθωση

γ. Ε.Α.Π

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στις κυριότερες περιπτώσεις εκμετάλλευσης ορυκτού πλούτου κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα και στην επίδρασή τους στον τομέα των εξαγωγών.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Να παρουσιάσετε τη στάση της ελληνικής κυβέρνησης αμέσως μετά την έκρηξη της επανάστασης του Θερίσου, αλλά και έπειτα από την έκδοση του επίσημου ενωτικού ψηφίσματος (24 Σεπτεμβρίου 1908).

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, (α) να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους οι Έλληνες ομογενείς άρχισαν να επενδύουν στην Ελλάδα και (β) να παρουσιάσετε και να χαρακτηρίσετε την επιχειρηματική δραστηριότητα των Ελλήνων ομογενών στην Ελλάδα.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Κατά το δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα παρατηρείται πράγματι σοβαρή οικονομική ανάπτυξη στο σύνολο του ελληνισμού. Οι Έλληνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και οι ελληνικές παροικίες των Βαλκανίων της Ρωσίας και της Αιγύπτου εξελίσσονται σε σημαντικό στοιχείο της οικονομικής ζωής των χωρών αυτών, ενώ η ανάπτυξή τους έλκει και αυτήν την οικονομία του βασιλείου της Ελλάδας. Ένας μεγάλος όγκος κεφαλαίων συσσωρευμένων από τους Έλληνες που είναι εγκατεστημένοι στο εξωτερικό αρχίζει να συγκεντρώνεται και να επενδύει στο εσωτερικό της χώρας. Το ξένο κεφάλαιο δεν αργεί να ακολουθήσει.

Νίκος Γ. Σβορώνος, *Ανάλεκτα Νεοελληνικής Ιστορίας και Ιστοριογραφίας*, Θεμέλιο, 1982, σ. 244

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[...] Σημαντικό μέρος των κερδών από όλες αυτές τις δραστηριότητες θα επανεξαγάγεται από τους ομογενείς επιχειρηματίες προς τα εξωελλαδικά κέντρα των δραστηριοτήτων τους, ανάλογα με τη συγκυρία. Οπωσδήποτε, όμως, υπάρχει ένας τομέας στον οποίο οι ομογενείς δεν θα επενδύσουν ούτε κεφάλαια ούτε τα κέρδη τους από τις εργασίες τους στην Ελλάδα- και αυτός ο τομέας θα είναι η βιομηχανία. Άλλωστε, η συμπεριφορά αυτή δεν φαίνεται μόνο στην προτίμηση ορισμένων τομέων για τοποθετήσεις, φαίνεται και στη μικρή χρονική εμβέλεια των τοποθετήσεων. Οι ομογενείς δεν θα ενδιαφερθούν για μακρόπνοες επενδύσεις παρά μόνο όταν θα μπορούν να συνδυαστούν με μεγάλες κρατικές επιχορηγήσεις και άλλα προνόμια, όπως ήταν η επένδυση στους σιδηροδρόμους ή με πιθανότητες τεραστίων κερδών, ενίοτε σε συνδυασμό με χρηματιστηριακή κερδοσκοπία, όπως ήταν η επένδυση στα μεταλλεία του Λαυρίου.

Γιώργος Β. Δερτιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους (1830- 1920)*, τ. Α', Έκδοση Γ', Εστία 2005, σσ. 416- 417.

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στις θετικές και τις αρνητικές εξελίξεις που προκλήθηκαν λόγω των ελληνοτουρκικών συμφωνιών του 1930.

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Βενιζέλος ... ετόνισεν ότι, ως προέκυψεν από την πείρα επτά ετών, η εκτίμησις των εκατέρωθεν περιουσιών θα απήτει πολλάς δεκαετίας, χωρίς και να είναι βέβαιον ότι το αποτέλεσμα της εκτιμήσεως θα ήτο ευνοϊκόν δια την Ελλάδα... Η τουρκική κυβέρνησις δεν είχε κανένα λόγο να βιάζεται. Αντιθέτως, η εκκρεμότης της έδιδε την ευκαιρίαν να δυσχεραίνη ακόμη περισσότερον την θέσιν των 110.000 Ελλήνων της Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι θα εξηναγκάζοντο να καταφύγουν εις την Ελλάδα. Θα ημπορούσαμεν να υποστώμεν το νέον αυτό προσφυγικόν κύμα;... Εάν ο Βενιζέλος δεν ανελάμβανε την ευθύνην της οριστικής εκκαθαρίσεως του κυκεώνος των οικονομικών διαμφισβητήσεων μεταξύ των δύο χωρών, εάν άφηνε τα πράγματα να κυλούν όπως προέβλεπαν αι μέχρι τότε συμβάσεις, αι ελληνοτουρκικαί σχέσεις καθημερινώς θα εδηλητηριάζοντο, η καχυποψία αμοιβαίως θα εγένετο εντονωτέρα, η προσφυγή εις τους εξοπλισμούς θα καθίστατο αναπόφευκτος, με αποτέλεσμα την επιβάρυνσιν της Ελλάδος δια ποσών θετικώς μεγαλυτέρων από την αρνητικήν ζημίαν που υπέστη δια της παραιτήσεως από μιας αξιώσεως αμφιβόλου βασιμότητος.

Δαφνής, Γρ., 1997, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (1923-1940)*, τ. Β', εκδ. Κάκτος, Αθήνα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι όροι του Συμφώνου Φιλίας ήταν σαφώς πολύ ευνοϊκοί για την Τουρκία: ως βάση της συμφωνίας ορίστηκε ο συμψηφισμός των περιουσιών των προσφύγων, γεγονός που εξίσωνε τους εύπορους Έλληνες πρόσφυγες με τους σαφώς οικονομικά ασθενέστερους Τούρκους. Παράλληλα, με βάση το σύμφωνο, οι δύο χώρες δεσμεύονταν να μην υπογράψουν με τρίτους, κανένα σύμφωνο πολιτικής ή οικονομικής υφής, το οποίο θα έβλαπτε την άλλη χώρα (Ελλάδα - Τουρκία), ενώ οι πρόσφυγες δεν θα μπορούσαν πλέον να εγκατασταθούν ξανά στην περιοχή, από την οποία είχαν φύγει με τον πόλεμο και την ανταλλαγή. Η συμφωνία αποτέλεσε μία ρεαλιστική προσέγγιση των συνθηκών της εποχής. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, αναγνωρίζοντας την αλλαγή των ισορροπιών ανάμεσα στις δύο χώρες που είχε επιφέρει η νίκη του Κεμάλ, αντιμετώπισε ως μονόδρομο τον ιστορικό συμβιβασμό, έστω και με το πολιτικό κόστος που θα του επέφερε η δικαιολογημένη αντίδραση των προσφύγων της Ελλάδας. Ταυτόχρονα, εκτίμησε ότι οι νέες στρατιωτικο-πολιτικές συνθήκες που διαμορφώνονταν συνολικά στην Ευρώπη, πιθανότατα θα οδηγούσαν σε νέα εμπόλεμη σύρραξη (κάτι που τελικά συνέβη, μία δεκαετία αργότερα) και προσπάθησε να «οχυρώσει» το μικρό κράτος της Ελλάδας, πίσω από διαδοχικές συμφωνίες με τους γείτονές της. Σύμφωνα με τα λεγόμενά του, η Ελλάδα θα έπρεπε να είναι «φίλη και σύμμαχος όλων, και εχθρός ουδενός».

Δ. Αποστόλου στο *Kathimerini.gr*